

Ministerie van Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.justitie.nl

Ons kenmerk
5595606/09

Uw kenmerk
2009Z04610

Datum 21 april 2009
Onderwerp Kamervragen over het rapport "Assessing Damage, Urging Action"
van het Eminent Jurist Panel on Terrorism, Counter-Terrorism and
Human Rights

Hierbij doe ik u, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties, de antwoorden toekomen op de vragen van het lid Pechtold,
ingezonden 13 maart 2009 met kenmerk 2009Z04610, over het rapport
"Assessing Damage, Urging Action" van het Eminent Jurist Panel on Terrorism,
Counter-Terrorism and Human Rights.

De Minister van Justitie,

Antwoorden van de Minister van Justitie, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, op de vragen van het lid Pechtold over het rapport "Assessing Damage, Urging Action" van het Eminent Jurist Panel on Terrorism, Counter-Terrorism and Human Rights (kenmerk 2009Z04610, ingezonden 13 maart 2009).

Algemene Leiding

Datum
21 april 2009

Ons kenmerk
5595606/09

**1
Kent u het rapport 'Assessing Damage, Urging Action' van het Eminent Jurist Panel on Terrorism, Counter-Terrorism and Human Rights?¹**

Ja.

**2
Wat is uw reactie op de conclusie dat mensenrechtenschendingen ook op grote schaal voorkomen in liberaal-democratische Europese landen, die vooraan staan als het gaat om het bevorderen van bescherming van mensenrechten? Op welke wijze wordt dit in het Nederlandse beleid voorkomen?**

Elk land dient rekening te houden met mensenrechtelijke kwesties bij de bestrijding van het internationaal terrorisme. Ik deel de conclusie in zoverre dat mensenrechtenschendingen ook kunnen voorkomen in "liberaal-democratische Europese landen, die voor aan staan als het gaat om het bevorderen van de bescherming van mensenrechten". De jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens laat zien dat geen enkel land een volstrekt vlekkeloze staat van dienst heeft. Dat wil uiteraard niet zeggen dat ook sprake is van stelselmatige schending van mensenrechten. Daar is mijns inziens geen sprake van. Iets dergelijks blijkt ook niet uit de reeds genoemde EHRM-jurisprudentie. Wat betreft Nederland kan op drie mechanismen worden gewezen teneinde mensenrechtenschendingen te voorkomen.

In de eerste plaats zijn in het wetgevingsproces procedurele waarborgen ingebouwd. Mensenrechtenverdragen waarbij het Koninkrijk der Nederlanden partij is, evenals onze eigen Grondwet, bevatten belangrijke waarborgen. Wetten mogen hiermee niet in strijd zijn. Bovendien komt in de toelichting bij nieuwe regelgeving ook de verhouding tot andere wetgeving en internationale regelingen aan de orde. Verder worden wettelijke maatregelen in de ontwerpfase voorgelegd aan externe betrokkenen, onder wie vertegenwoordigers uit de kringen van de advocatuur, de rechterlijke macht en het onafhankelijk toezichthoudend orgaan op het gebied van gegevensbescherming. Vervolgens onderzoekt de Raad van State of een voorgestelde regeling in overeenstemming is met internationaal erkende mensenrechtelijke standaarden. En ten slotte is conformiteit met internationaal erkende mensenrechtelijke standaarden een belangrijk onderdeel in het parlementaire proces. De leidraad voor de wetgever bij het ontwerpen van nieuwe wet- en regelgeving zijn de *'Aanwijzingen voor de Regelgeving'*. Daarin zijn de kwaliteitseisen opgenomen waaraan nieuwe wetgeving moet voldoen.

In de tweede plaats moet worden gewezen op nationaal én internationaal rechterlijk toezicht door een onafhankelijke instantie of de toepassing van wet- en

---

¹ <http://eip.icj.org/IMG/EJP-Report.pdf>

regelgeving in individuele gevallen in overeenstemming is geweest met mensenrechtelijke standaarden. In de derde plaats kan worden gewezen op evaluatie van de bestaande antiterrorismemaatregelen (zie hiervoor ook het antwoord op vragen 4, 6 en 7).

Algemene Leiding

Datum
21 april 2009

Ons kenmerk
5595606/09

3

Deelt u de zorgen van het onderzoekspanel dat vergaande antiterrorismemaatregelen een grote inbreuk maken op de meest fundamentele mensenrechten, zoals de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van samenkomst?

Nee. Nederland hecht grote waarde aan de vrijheid van meningsuiting dat zich mede uitstrekt tot uitingen die mogelijk schokkend zijn voor anderen. Dat heeft de regering ook altijd uitgedragen. De vrijheid van meningsuiting is een essentiële hoeksteen van een pluriforme samenleving en levendige democratie. Het recht biedt niet alleen bescherming aan denkbeelden die positief of onverschillig worden ontvangen, maar ook aan meningsuitingen die mogelijk worden ervaren als kwetsend, schokkend en/of verontrustend. De van toepassing zijnde antiterrorismemaatregelen beperken deze vrijheid van meningsuiting niet. Evenmin wordt de vrijheid van samenkomst geschaad door het Nederlandse antiterrorismebeleid.

4

Deelt u de zorgen van het onderzoekspanel dat nieuwe antiterrorismewetgeving te haastig en zonder evaluatie van bestaande wetgeving ingevoerd wordt? Zo ja, bent u bereid de grootste terughoudendheid te betrachten bij nieuwe antiterrorismemaatregelen en de uitkomsten van het onderzoek van de Commissie-Suyver af te wachten?

De antiterrorismewetgeving die in Nederland tot stand is gekomen heeft het wetgevingsproces zorgvuldig doorlopen en is beargumenteerd. De antiterrorismewetgeving ondergaat, net als andere wetgeving, bij de totstandkoming een wetgevingstoets en is onderworpen aan verschillende toezichtmechanismen zoals evaluatie en monitoring. Specifieke aspecten van het beleid en de uitvoering op het gebied van terrorismebestrijding worden even goed onderworpen aan vormen van evaluatie. De uitkomsten van deze onderzoeken worden aan beide Kamers der Staten-Generaal aangeboden. In deze onderzoeken is, afhankelijk van de aard van de maatregel, ook (vooral) aandacht voor mensenrechten. Ik deel de mening dan ook niet dat de antiterrorismewetgeving haastig en zonder evaluatie tot stand is gekomen. Noch deel ik de mening dat het wetgevingsproces tot stilstand dient te komen in afwachting van de rapportage van de Commissie-Suyver. Dat laat onverlet de waakzaamheid van de regering op mogelijke inbreuken op mensenrechten van antiterrorismemaatregelen, bijvoorbeeld in de uitvoering of in de onderlinge samenhang tussen de maatregelen. Ik heb de Commissie Suyver dan ook gevraagd de regering te adviseren over de wijze waarop een onderzoek naar het Nederlands antiterrorismebeleid, ook op deze onderdelen, het beste kan worden vormgegeven.

5

Deelt u de mening van het panel dat het zorgelijk is dat leden van minderhedengroepen, zoals moslims in niet-islamitische landen, zich

slachtoffer voelen van "grievous individual abuses" door de uitbreiding van antiterrorismemaatregelen?² Zo ja, heeft u inzicht in welke invloed antiterrorismemaatregelen op de Nederlandse minderhedengroepen heeft?

Algemene Leiding

Datum
21 april 2009

Ons kenmerk
5595606/09

De Nederlandse overheid heeft geen onderzoek laten uitvoeren naar het mogelijk effect van de uitbreiding van antiterrorismemaatregelen op gevoelens van slachtofferschap onder leden van minderheidsgroepen in niet islamitische landen. Een aantal maatregelen, zoals de bekende detentiefaciliteit in Guantánamo Bay, hebben waarschijnlijk wél invloed en worden ook zeker gebruikt in de propaganda van extremistische organisaties. Nederland heeft in het verleden, ook om deze reden, internationaal aangedrongen op respect voor de "rule of law" en voor mensenrechten bij terrorismebestrijding wereldwijd.

De regering heeft geen indicaties voor het veronderstelde effect in relatie tot Nederlandse regelgeving. Tegelijkertijd wordt de mogelijke impact van mondiale gebeurtenissen op de binnenlandse situatie onderkend. Om die reden heeft Nederland gekozen voor de zogenaamde 'brede benadering' van terrorismebestrijding. Dit betekent dat alles in het werk wordt gesteld om zo vroeg mogelijk in te grijpen bij processen van radicalisering mede door de voedingsbodem voor potentiële terroristische handelingen zoveel mogelijk weg te nemen. Een en ander gebeurt onder coördinatie van de NCTb.

6

Bent u bereid de aanbevelingen van het panel op te volgen om op nationaal niveau (nieuwe) antiterrorismemaatregelen te heroverwegen in het licht van mogelijke inbreuk op fundamentele mensenrechten?

zie het antwoord op vraag 4

7

Welke maatregelen bent u van plan daartoe te nemen?

Zie het antwoord op vraag 4

---

² Pagina 8 van het rapport

Algemene Leiding

Datum

21 april 2009

Ons kenmerk

5595606/09